

Mariborski

Večernik

Leto III. (X.), štev. 58

Maribor, ponedeljek 11. marca 1929

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemnik v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 440 Uprava 455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifu

Oglaš sprejema tudi oglašni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Velika notranja borba
v Kominterni

Sovijska Rusija nam je še vedno velika uganka. Pač smo že čitali in čuli o njej in iz njenega življenja marsikaj, vendar večinoma vse pobarvano z mentaliteto in ideologijo slučajnega pisca ali predavatelja. Socialni poskus ruskih boljševikov ne nudi še niti danes po 11 letih razredne diktature proletarijata nikakršne jasne slike. Ruska revolucija je ogrožena in dolgotrajen proces, ki ga ne more zaustaviti nikakšen diplomatski akt, ker je življenjski proces, kakor ne moreš ustaviti kemičnega procesa, ki se je pričel.

Da nismo poučeni o dogodkih in položaju v sovjetski Rusiji, je predvsem posledica dejstva, da je sistem razrednega terorja in diktature ubil vsakršno javno mnenje. Krvavi teror iz časov revolucije in državljanske vojne se je sicer umaknil formalno zmernejšim oblikam diktature, vendar je nemogoč tudi še danes v Rusiji kakoršenkoli izraz svobodnega mišljenja. Zgodilo se je tekom zadnjega leta, nešteto slučajev, da so odlični ruski znanstveniki in drugi kulturni delavci dvignili svoj glas, pa so jih očitajni sovjetski krogi nagajali v kozji rog s tem, da so pred maso postavili strašilo »buržujске nevarnosti« s strani nekaterih »vseučiliških profesorjev« ali drugih znanstvenih delavcev. Vsem pa, ki so se drznili samo ziniti svoje mnenje, so sovjeti naprtli težke tiskovne tožbe, in mnogi so morali v Kanoso. To se je zgodilo slavnemu sovjetskemu učjenjaku Žebelevu, ki je v nekili publikacijah praškega vseučilišča v popolnoma znanstvenem vprašanju zastopal mnenje, ki ni v skladu z mnenjem sovjetskih prvakov. Moral je na pritisk sovjetov javno priznati: »da ni ravno pravilno«. To je le eden izmed nešteti podobnih slučajev.

Zdi se pa, da se je med sovjetskimi prvaki samimi razmerje zelo poostroilo in da prihaja čas velikih obračunov in velike notranje borbe v Kominterni. Spori so se pojavili že kmalu po smrti velikega boljševiškega diktatorja in samodržca Lenjina, ker je z njim legla v grob osebnost, ki je edina med sovjetskimi prvaki uživala neokrnjeno avtoriteto. Tekom zadnjega časa pa so se zgodile stvari, ki dokazujejo, da je veliki dvoboj v Kominterni v polnem teku. Prognanstvo Trockega, bivšega sovjetskega komisarja za vojsko, gentilnega organizatorja rdeče armade in velikega ljudskega tribuna, najprej v Sibirijo in sedaj iz Sovjetske Rusije sploh, je dajalo svetovni javnosti povod za najrazličnejše komentarje. Trockij pa očividno v svoji borbi proti sedanjim sovjetskim vlastodržcem Staljinu in tovarišem ni osamljen, ampak ima znatno zaslombo tudi še v Rusiji sami. Kajti baš te dni je prišlo poročilo iz Moskve, ki pravi, da se je 7. tm. pričel tamkaj kongres sovjetskega glavnega odbora. Kongres je otvoril Vorosilov, ki je ostro napadel Staljina. Med glavnimi nasprotniki Staljina sta pa Buharin in Rikov. Izgleda

Uboj v Limbušu in poskušen
detomor na Betnavi

NESREČNA ŽRTEV MALENKOSTNEGA PREPIRA. — OBUP IN ZLOČIN NEZAKONSKE MATERE.

Maribor, 11. marca.

V večji družbi gostov je bil sinoči proti polnoči v gostilni Kušar v Limbušu tudi 19letni delavec, železničarjev sin Anton Cvetko. Radi pozne ure so imeli nekateri starejši gostje pomisleke proti ponočnemu posečanju gostila po mladih fantih in so to svoje upravičeno prepričanje tudi glasno izražali. Med temi je bil tudi 45letni železničar Franjo Čeh. Ko sta se Čeh in Cvetko kmalu po tem incidentu srečala zunaj na dvorišču Cvetkovega stanovanja, sta se nekaj malega sporekla. Cvetko, ki je imel Čeha še od prej na piki, ga je tekom prepira čisto nepričakovano sunil z žepnim nožem s tako silo v vrat, da mu je prerezal žilo odvodnico. Družinski oče Franjo Čeh, ki ima dvoje otrok, je kmalu izdihnil, ubijalca so pa še sinoči aretvali in ga davi oddali v zaporé mariborskega okrožnega sodišča.

Na škofijskem veleposestvu v Betnavi pa je bil včeraj poskušen grd zločin detomora. Pri upravitelju posestva, g. Habjaniču uslužbena Marija Lešnik je porodila zdravo deklico. Ker pa ni bilo v kritičnem trenutku nikogar doma, se je odločila prikriti porod in spraviti dete s sveta. Ko je prišel g. Habjanič iz mesta, je opazil v kuhinji krvave sledove in takoj zaslutil zločin, ker je pač našel dekle doma, deteta pa ne. Porodnica je nekaj časa porod sploh tajila. Ko pa jo je gospodar prijel bolj energično, je priznala dejanje in povedala, da je otroka zakopala v gnoj. Brez odlašanja je g. Habjanič pričel brskati po gnoju in res kmalu izkopal k sreči še živo dete. Mater in otroka so odpeljali v mariborski sanatorij. Lešnikova pa pride radi poskušene detomora seveda še pred ljudske sodnike.

Mussolini o miroljubnosti
Italije

NAPOVEDUJE KATASTROFO VSEH POIZKUSOV SOCIALIZACIJE. — ITALIJA HOČE ŽIVETI V MIRU Z VSEMI DRŽAVAMI.

RIM, 11. marca. Ministrski predsednik Mussolini je imel včeraj v opernem gledališču v navzočnosti 4000 oseb povodom petletnice fašističnega režima v Italiji velik govor, v katerem je uvodoma naglašal, da fašizem spoštuje privatno lastnino ter priznava zasebno inicijativo, odklanja pa vse poizkuse socializacije, ki se drugod bližajo katastrofi.

Razpravljal je o zunanji politiki se je bavil Mussolini z verzijami o italijanskem imperijalizmu in agresivnem italijanskem militarizmu ter pripomnil, da omejuje Italija izdatke za oboroževanje na najmanjše potrebe varstva in obrambe. Italija hoče živeti v miru z vsemi narodi, posebno s svojimi sosedi. Sklenila je zato že s številnimi državami prijateljske in trgovinske pogodbe. Italija noče motiti mira, pripravljena pa je, da ob vsaki priliki štiti svoje interese po vsem svetu.

O spravi med Italijo in Vatikanom je Mussolini izjavil, da je Italija verna in katoliška. Že skoro 2000 let se nahaja na njenih tleh sedež vrhovne-

ga cerkvenega poglavarja. Rimski imperij je zgodovinska podlaga krščanstva in katoličanstva. Mir med Kvirinalom in Vatikanom je dalekosežnega pomena za ves svet. Priznavamo lojalno suverenost svete stolice, ne samo, ker je dejanski že obstojala, temveč v prepričanju, da poglavar svetovne vere ne more biti po danik kake države.

Govorec o italijanski vojski, je Mussolini izjavil, da je morala in disciplina italijanskih bojnih sil višja, kakor povsod drugod na svetu. Napovedal je prihodnji sestanek »civilnega generalnega štaba« Italije, kakor je nazval zborovalce, za 1. 1934 in zaključil svoj govor z vzklikom: Fašizem je Italija, Italija je fašizem!

Rusija se ne odreče Besarabiji

BUKAREŠTA, 11. marca. Moskvska »Izvestja« izjavljajo v posebnem članku o položaju v Besarabiji, da se Rusija tej deželi nikdar ni odrekla in tega tudi nikdar ne bo storila. Raz-

mahnemu stanju stvari v Rusiji. Saj se sam Trockij hvali, da on bolj sledi Leninovim tradicijam nego Staljin, ter obtožuje Staljina, da pripravlja pot povratku kapitalističnih metod. Nasprotje med njima izvira iz dejstva, da hoče Staljinova politika voditi račune tudi o zahtevah kmetijskega elementa, dočim se politika Trockega opira predvsem na industrijski in mestni proletarijat. V principih in boljševiških metodah pa sta si obojena enaka. Eden i drugi sta nepomirljiva neprijatelja organizirane družbe razdravi bazi pravice, svobode in skrbni za človeško dostojanstvo.

»Le Temps« je tudi mnenja, da hoče Komintern z medsebojno borbo Trockij-Staljin odvrniti na eni strani pozornost ruskih mas od velike ekonomske krize, ki stopa pred ruski narod, na drugi stra-

položenje naroda v Besarabiji najbolj označuje dejstvo, da je rumunska vlada proglasila tam obsedno stanje, ker prebivalstvo ne simpatizira z Bukarešto. Na rumunske vladne kroge je napravil ta članek skoraj slab utis in se povdarja, da obstoja obsedno stanje samo v 15 km širokem obsejnim pasu, a bo tudi tamkaj v kratkem odpravljeno. Rumunski notranji minister je namreč v soboto izjavil, da komunistično gibanje v Besarabiji ni resnega pomena in ne izvira od njega za Rumunijo nobena nevarnost.

Sin ugledne rodbine — apaš

BEOGRAD, 11. marca. Policija je včeraj po senzacionalnem lovu vjela apaša Lazaria Krstmanovića, sina ugledne beograjske meščanske rodbine, ki pa je zašel na stran dota in postal zločinec. Med drugim je vlomil v trgovino svojega strica Petrovića in odnesel večjo vsoto denarja. Včeraj ga je končno policija izsledila v nekem predmestnem lokalu. Krstmanović pa je takoj pobegnil na podstrešje, od tam na streho in pribežal potem po strehah skoro v sredino mesta, kjer je skočil 16 m globoko in ušel. Šele zvečer, ko se je prišel posloviti od svojega brata, ki je odšel na ženitovanjsko potovanje, ga je policija zopet zasačila in aretirala.

Ponarejanje obligacij naše
vojne škode

BUDIMPEŠTA, 11. marca. Tu so prišli na sled družbi, ki se je bavila s ponarejanjem obligacij jugoslovanske ratne štete. V zvezi s tem sta bila aretirana Gjorgje Janžeković iz Slav. Broda in Andrija Kardoš iz Vel. Bečkereka, ki sta bivala že 10 mesecev v Budimpešti. Nastanila sta se v Palace-hotelu, nastopala kot zelo bogata človeka, razpolagala z velikimi vsotami denarja in se izdajala za trgovca s poljskimi pridelki. V soboto je prišel nepričakovano v hotel defektiv in izvršil pri obeh hišno preiskavo. Zaplenil je več kovčegov raznih listin, tiskovin in papirja ter oba aretiral. Že pretekli teden je prišel na policijsko direkcijo neki uradnik jugoslovanskega poslanstva, ki je izjavil, da se Janžeković in Kardoš bavita s ponarejanjem obligacij jugoslovanske vojne škode. Policija je dalje odkrila tudi tajno tiskarno, ki je dobavljala vse potrebne tiskovine. Aretiranca sta krivdo že priznala.

NEW-YORK, 11. marca. Ameriški zastopnik družbe za zrakoplovni promet je izjavil, da so že izvršene vse priprave za nov polet »Zeppelina« preko oceana v Ameriko in nazaj.

ni pa odvrniti pozornost svetovne javnosti od velike ofenzive, ki jo pripravljata tretja internacionala pod zaščito sovjetov v tej smeri, da zapaliv vseh državah bakljio svetovne revolucije. Ruskemu narodu govore sovjetski prvaki, kako pripravljajo kapitalistične države napad na Rusijo, in mu slikajo nevarnost propada Rusije. Zato da je treba rdečo armijo pripraviti in vsposobiti za velike borbe.

Vsa svetovna javnost z zanimanjem pričakuje nadaljnega razvoja notranjih razmer v Rusiji, ne da bi imela kakšenkoli interes na zmagi ene ali druge nasprotujoče si boljševiške grupe. Zdrav razum in kreпка volja velikega ruskega naroda bosta končno zmagala tudi nad samovoljo in terorjem današnjih vlastodržcev.

Vprašanje nove železniške zveze Maribor — Zagreb

ZA IZPOPOLNITEV PROGE ZAPREŠIČ—KRAPINA, DOGRADITEV PROGE KRAPINA—ROGATEC IN ROGATEC—MARIBOR.

Te dni so pokrenili zagrebški gospodarski krogi v zvezi s hrvaškim časopisjem akcijo, da bi se preuredila že obstoječa železniška proga Zaprešič—Krapina v prvovrstno prometno linijo, ki bi bila sposobna tudi za brzovlake in za brzovozne tovorne vlake. V zvezi s tem so pa predlagali naj bi se tudi nova in že odobrena proga Krapina—Rogatec zgradila v tem smislu, torej kot prvovrstna proga. Ker je to vprašanje važno prav tako za našo oblast in za naše mesto kakor za Zagreb in za hrvaško Zagorje, se nam zdi potrebno spregovoriti o tem vprašanju nekaj umestnih besed.

Ustanovitev naše narodne države je postavila naša prometna vprašanja na docela nove temelje in pred popolnoma spremenjene naloge. Monarhija, kateri smo poprej pripadali, je vodila tako prometno politiko, kakršna je bila v interesu obeh njenih central, t. j. Dunaja in Budimpešte, in se na zveze med deželami Slovencev, Hrvatov in Srbov ni ozirala. Nasprotno, gledala je celo na to, da bi nas tudi prometno čim bolj oddaljila druge od drugih. Zato je razumljivo, da je gradila le take železnice, ki so odgovarjale njenim gospodarskim in političnim namenom. Danes, ko je v tem oziru stanje popolnoma spremenjeno, so spremenjene seveda tudi prometne potrebe naših pokrajin. One zveze, ki smo jih prevzeli od habsburške monarhije, nam nikakor ne morejo zadostovati in nam tudi res ne zadostujejo.

Proga južne železnice Gradec-Maribor-Zidani most ni bila grajena zaradi zveze z Zagrebom in Beogradom, ampak zaradi zveze z Ljubljano in s Trstom, zato nam pri današnjem spremenjenem stanju ne more več zadostovati. Ovinek preko Zidanega mosta, ki silno podaljšuje razdaljo med Zagrebom in Mariborom, je treba odstraniti s pomožno progo. Za to pa govori prav tako tudi potreba razbremenitve te danes edine prvovrstne proge. V tem se torej docela strinjamo z mišljenjem zagrebških gospodarskih krogov in hrvaškega časopisa. Zato se popolnoma pridružujemo zahtevi, da se proga Zaprešič—Krapina preuredi in da se v tem smislu zgradi tudi nova proga Krapina—Rogatec. Ne moremo se pa strinjati s tem, da naj se preuredi v tem smislu tudi proga Rogatec—Grobčno, ker bi bil s tem rešen

naš problem samo na pol: bila bi namreč razbremenjena samo proga Zaprešič—Zidani most—Grobčno, ne bila bi pa bistveno pomembno skrajšana tudi sama proga Zagreb—Maribor!

Mnenja smo, da je treba, če se s tem že prične, rešiti skupno in istočasno oba problema; zato priporočamo merodajnim krogom, da se zavzamejo za to, da se denar, ki naj bi se po zagrebških predlogih porabil za preureditev proge Rogatec—Grobčno, porabi rajši za zgraditev nove proge Rogatec—Medvedce (Podlož)! Ta proga, ki bi bila dolga komaj kakšnih 15 km, bi zvezala namreč Rogatec z že obstoječo progo Medvedce—Pragersko, ki jo je pred par leti zgradila neka rusko-angleška družba in ki se danes za javni promet sploh ne uporablja. Na ta način bi dobili popolnoma novo in skoraj docela ravno železniško zvezo med Zagrebom in Mariborom. Ta proga bi bila za tretino krajša od dosedanje Zaprešič—Zidani most—Maribor. Razdalja med Zagrebom in Mariborom bi se znatno zmanjšala, saj bi prevozil to progo brzi vlak lahko že v dveh ali celo v eni in pol uri, osebni pa v treh do treh in pol.

Ta nova proga bi bila za Maribor, Zagreb in vse vmesno ozemlje velikanskega pomena, igrala bi pa istotako eminentno vlogo tudi v mednarodnem železniškem prometu, ker bi občutno skrajšala prometno zvezo Avstrije, Češkoslovaške in Nemčije z našim morjem. Ta kratka, ravna in idealna proga bi Avstrijo in Češkoslovaško že sama vabila k jugoslovanskim jadranskim pristaniščem, osobito k Sušaku. Zato je iz vsega vsakega dvoma, da bi se tudi finančno dobro rentirala.

Pri vsem tem je pa treba pomisliti, da tu ne gre za noben velik nov projekt, temveč samo za preureditev že obstoječih, odnesno že odobrenih prog! Na vsej tej črti bi bilo treba docela na novo zgraditi samo malekostno, približno 15 km dolgo progo Rogatec—Medvedce. Ker je ta projekt tako velikanske važnosti, obenem pa tudi tako enostaven in lahko izvedljiv, smo trdno prepričani, da se bodo merodajni krogi zanj zavzeli. V prvi vrsti pa sta za to poklicani obe občini, mariborska in zagrebška ter obe samoupravni oblasti.

Mariborsko gledališče

REPERTOAR:

Ponedeljek, 11. marca ob 19. uri »Gostovanje ljubljanske opere«.

Torek, 12. marca. Zaprt.

Sreda, 13. marca. Zaprt.

Četrtek, 14. marca, ob 20. uri »Poljska kri« ab. C. Premijera.

Petek, 15. marca. Zaprt.

Sobota, 16. marca ob 20. uri »V agoniji« ab. B. Premijera.

»Poljska kri« na mariborskem odru. Po 6 letnem odmoru se zopet vprizori ta nad vse uspešna in umetniško prvovrstna Nedbalova opereta, ki je bila pred leti močan »šlager«. Premijera bo že v četrtek, 14. marca.

Mestno gledališče v Ptuj. V petek, 15. marca gostujejo Mariborčani z muzikalno prekrasno moderno opereto iz orijentalnega miljeja »Bajadero«, v kateri gostuje znani operetni tenor gosp. Mirko Nerat.

Velika mizarska razstava

bo prirejena v okvirju letošnjega velesejma v Ljubljani od 30. maja do 9. junija. Ugled in sloves naše domače mizarske industrije in obrti je že itak velik. Razstavljeni izdelki bodo pričali, da je res na višku. Res, čudimo se, da se še najdejo ljudje, ki hodijo v inozemstvo po pretirano drago pohištvo. Razstava, ki bo pravi pohištveni sejem, bo obsegala vse nijanse od najfinejšega modernega pohištva pa do priproste spalnice. Razstavilo bo veliko število samih prvovrstnih in solidnih mizarskih tyrdki, ki se v vsem morejo kosati z inozemstvom.

Kožni sejem

se bo vršil dne 25. tm. v prostorih velesejma v Ljubljani. Kot kupci so najavljeni domači in inozemski interesi. Kože vseh vrst divjačine sprejema »Divja koža« Ljubljana, Velesejem, do 23. tm.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani

ima v četrtek dne 21. marca ob 149. dop. v svoji dvorani javno plenarno sejo.

Vreme.

V marcu se je vreme prilagodilo prerokovanjem stoletne pratike, ki si je v zimskih mesecih docela napravila zaupanje. Za danes je napovedala dež, ki pri nas sicer v predpoldanskih urah ni padal, pač pa je bila oblačnost popolna in je verjetno, da je nedaleč Maribora deževalo. Zadnje dni smo imeli docela pomladansko vreme, pa se je temperatura pričela zopet nagibati k minusu. Včeraj zjutraj je termometer beležil le — 0,3 stopinje, minimum v noči pa je znašal le — 1,8, dočim je davi znašala temperatura — 2,5, minimum v minuli noči pa — 3. Pratika napoveduje, da bo že 14. nastopilo lepo, toplo vreme, po 17. marcu pa bodo jutra ostra in rezka. Sledila bo burja.

Od doma je pobegnila

že sredi februarja komaj 15letna Pavla Silec. Njeni starši so prijavili slučaj policiji šele po 20 dneh. Ni izključeno, da je deklica postala žrtev brezvestnih prekupčevalcev belega blaga.

Spominjajte se CMD

Mariborski in dnevni drobiž

Pozdravljena naša opera!

Po ukinitvi naše opere radi nezadostne subvencije je ljubljanski operi pripadla naloga, da izpolnjuje nastalo vrzel. Ljubljanska opera po svojem visokem pojmovanju naloge in sodobnem razumevanju brezdvomno v naši državi prednjači. Najbolj pa jo odlikuje stremljenje, da daje našim mladim skladateljem pobudo in možnost uveljavljanja. Tako bomo imeli danes priliko slišati prvenca enega naših najmlajših komponistov Osterca. V kratkem se uprizori v Ljubljani tudi Kogojeva opera »Črne maske«. Spoštujot tudi pojmovanje prejšnjih glasbenih smeri, je ljubljanska opera uprizorila v letošnji sezoni tudi Risto Savinovo »Lepo Vido«. Vse priznanje tako idealnemu delu! Zasluga za to gre v prvi vrsti idealnemu direktorju Poliču in njegovim vestnim pomočnikom dirigentom Palatki, Štritufo, Nefatu in vsem umetnikom in glasbenikom. Pozdravljeni vsi! Pozdravljen predvsem direktor Polič kot predstavnik vsega ensembela, mojster Betetto imenom vseh umetnikov-pevcev in naš Osterc imenom skladateljskega naraščaja! Naj vam bo razprodano gledališče dokaz, kako visoko ceni mariborska glasbena publika vaše idealno stremljenje!

Labud nam je odletel

Kakor znano, je Mariborsko olepševalno društvo pred letom dni kupilo dva krasna ekzemplarka labudov — samca in samico — za ribnik v mestnem parku. Tekom vseh mesecev preteklega pomladi, poletja in jeseni sta bili živalici lepo pohlevni v največji kras parka in veselje Mariborčanov. Ko je pritisnila zima sta se morala labuda umakniti ledu v vrtinarijo Olepševalnega društva v Koroščevi ulici 25. Tam so ju vsak dan puščali za nekaj časa na prosto, dokler se ni včeraj zmislił gospod samec, da bi bilo dobro, ako se dvigne v značne višave in pogleda v druge kraje. Za njim je širčala tudi zvesta samica, ki pa je kmalu omagala, padla na tla in ostala v posesti presenečenega vrtinarija, gledajočega za labudom, ki se je dvignil več sto metrov visoko in splaval po zraku v smeri proti Krčevini. Olepševalno društvo trpi na dezertaciji labuda več tisoč dinarjev škode in prosi morebitnega najditelja, naj vrne redko ptico proti nagradi vrtinariji Olepševalnega društva na Koroščevi ulici.

Še o tatvinah pri Martinzu

V soboto smo poročali o veliki tatvini pri tvrđi F. Martinz v Gosposki ulici. Naknadno smo doznali, da je Karel P., ki je po malem odnašal blago iz trgovine, star šele 19 let in doma iz Mozirja v Savinjski dolini. Kaj je napotilo mladeniča, da se je vdajal tatvini, ni znano. Je sin premožnih starišev in ni nikdar živel v pomanjkanju in stiski. Bržčas ga je premotila slaba tovarišija. Njegov pajdaš, ki je potom sestre razpečaval ukradeno blago, je priprosto delavec Slavko V., ki je bil zaposlen v apreturi Doktor in drug. Njegova sestra Romana je že poročena, a se je vendar dala pregovoriti od brata in je razpečavala robo po znatno znižanih cenah. Pri poslu je bila zelo spretna in tudi drzna. Blago, ki je moralo biti radi nizke cene vsakomur sumljivo, so kupovali tudi nekateri mariborski trgovci. Oče aretiranega Karla P. je dopotoval v Maribor in ponudil povračilo škode, ki gre v deset tisoče, a se je doslej še ni dalo točno ugotoviti. Policija nadaljuje preiskavo, ki bo kmalu zaključena. Trenutno ugotavlja samo še osebe in tvrđke, ki so se s pokradenim blagom okoristile.

Koncertni večer v gledališču odpovedan.

Sinočnji koncertni večer Zamejčevega Neralič, Živko je moralo mariborsko gledališče odpovedati, ker je bilo zanimanje spriči današnjega gostovanja ljubljanske opere tako slabo, da se je bilo bati velikega deficita.

Razpust Orjune v Mariboru

Že v soboto so bili v smislu odredbe notranjega ministrstva razpuščeni glavni odbori vseh nacionalističnih organizacij v naši državi: Orjune (organizacija jugoslovanskih nacionalistov), Hanao (hrvatska nacionalistična organizacija) in Srnao (srbska nacionalistična organizacija). Tekom včerajšnjega dne je bila izvršena tudi likvidacija vseh oblastnih in mestnih organizacij ter so bili prostori zapečateni. V Sloveniji je obstojala Orjuna, kakor znano, samo že v mariborski oblasti, dočim je bila v ljubljanski razpuščena že pred tremi leti. Mariborska mestna Orjuna je imela svoje tajništvo v prostorih Tiskovne založbe v Narodnem domu. Včeraj dopoldne se je zglasil pri tajniku g. Otonu Pelanu, organ policijskega komisarijata in mu izročil dekret o razpustu organizacije, v katerem je med drugim omenjeno: »Ker se je bavila s politiko in mešala v politične posle, so vsled tega prenehale pravno obstojati tudi vse oblastne in mestne organizacije omenjenih združenj.« Kot začasni skrbnik premoženja organizacije je imenovan srezki nadzornik policijskih agentov v Mariboru, g. Fr. Cajnko. V blagajni mariborske mestne organizacije Orjune je našla policija 4 Din 55 para in zapečatila eno omaro.

Današnje gostovanje ljubljanske opere začne že ob 19. (7.) uri,

na kar se posebno opozarja. Konec kmalu po 22. (10.) uri.

Smrtna kosa.

V vojaški bolnici v Petrovaradinu je 6. t. m. umrl g. Emil M a r i n i č iz Maribora. Pogreb pokojnika se je vršil istotam. — Danes je umrl v Cankarjevi ulici 14 g. L i s c h k e, inšpektor Južne železnice v p., star 82 let. Pogreb se bo vršil v sredo ob 16. s starega mestnega pokopališča na evangelijsko na Teznu. — Umrla je v Smetanovi ulici 23 gospa Antonija M i k i š, stara 56 let. Pogreb se bo vršil jutri ob 15. na pokopališču v Pobrežju. — Na Betnavski cesti 3 je umrla gospa Frančiška P r o š e l. Pogreb bo jutri ob 16. uri na pokopališču v Pobrežju. Blag jim spomin!

V enajstem letu ujedinenja.

Dimnikarski mojster g. Vilko Uranjek od Sv. Marije ob Pesnici je pri neki nemški stranki, ki igra v mariborski javnosti veliko vlogo moral kvitirati sledeči doživljaj: »Vaši pomočniki niti z mojimi deklami ne morejo govoriti. Pri nas se mora govoriti — nemški.« Na pripombo prizadetega, da smo v narodni državi SHS, so se odprla vrata in g. Uranjka so potisnili ven... Kakor čujemo, bo zadeva končala na sodišču. Vsekakor pa je za naše razmere silno značilna.

Razbojništvo pri g. Ločniku.

Mariborski policijski komisariat je stopil v tesne stike z inozemskimi kriminalnimi oblastmi v svrhu izsleditve razbojnikov, ki so po vsej priliki sodeč inozemci. Včeraj se je oglašil pri mariborski policiji osebno neki kriminalni uradnik iz inozemstva, ki je prinesel nekaj slik eventualnih osumilcev. Podrobnosti policija za sedaj še noče objaviti.

Uvod v sezono pretepov.

Medtem, ko beležimo na drugem mestu pretep s smrtnim izidom, pa je bila v Studencih bitka s steklenicami. Iz nje je izšel 53letni posestnik F. M. s krvavo glavo. Dobil je na čelu in sencih tako opasne rane, da ga je moral rešilni oddelek na intervencijo studenskega orožništva odpremiti v bolnico.

Nesrečni Italijan.

Meseca decembra so aretovali pri Gornjem Gradu neznanega Laha ter ga odposlali mariborskim varnostnim oblastvom, da skušajo ugotoviti njegovo istovetnost. Po dolgih poizvedovanjih so res dognali, da gre za profesionalnega vlomilca v blagajne. Prejeli so celo informacijo iz prestolice neke prijateljske države, da je bil tamkaj obsojen radi nekega zločina na 15 let težke ječe in contumacia. Laha so spravili, kamor spada.

Vrtoglave številke

BILANCA O RAZDEJANJU PO SVETOVNI VOJNI. — SVETOVNO KNJIGARSTVO V ŠTEVILKAH.

Najbolj prebrisane glave mednarodne politike in najbolj izkušeni predstavniki narodnega gospodarstva premišlujejo in računajo že od dneva sklenjenega miru po svetovni moriji, kolike so pravzaprav rane, ki jih je prizadela človeštvu svetovna vojna, kakšna sredstva bi trebala uporabiti, da se poravnajo ogromni po vojni povzročeni dolgovi in da se popravi vsa strahovita škoda povzročena po tej šibi božji. Reparačijske komisije sestavljajo vedno nove številke, druge znamenite osebnosti jih zopet popravljajo in komentirajo. Do približnih številk resnično povzročene škode še vedno niso prišli in bogve kdaj pridejo. Vendar pa imajo ne rodajni krogi za podlago svojih računov zanimivo bilanco razdejanja svetovne vojne. Čeprav gre pri stvari za same suhe številke brez komentarjev, ne bo nezanimivo, ako iz neke take statistične zbirke posnamemo nekaj števil, ki kažejo vso strahovitost posledic svetovne vojne.

Evropske zmagovalne države so si morale izpesoditi nič manj kot 1184 milijard dinarjev, da so prestale križe in težave »znamenitih« let 1914. do 1918. Glavni upnik je Amerika. Šestdeset let bodo plačevale zadolžene evropske države ameriški Uniji letne obroke, da odplačajo svoje čudovite dolge! Kolikšni pa so bili nominalni stroški osrednjih držav? »Samo« 4800 milijard dinarjev, kajti pri vseh aliranih državah znaša ta vsota nepojmljivih 9000 milijard dinarjev! Prav nobene zmote ni pri tej številki, ki se glasi devet tisoč milijard dinarjev našega denarja... Če pa hočemo še vračunati vrednost izpadle produkcije tekom štirih vojni let, si sploh ne bi mogli predstaviti v številkah vrednosti izgubljenih

dobrin. Pač pa se dajo te izgube izraziti v številkah že v povojnih letih. Tako je bila na primer od leta 1919. do 1923. produkcija približno 25% one v letu 1913. L. 1926. se je produkcija zopet izenačila predvojni in je naslednje leto zabeležila že 5% povečanja.

Zlati zanimive pa so številke na človeških izgubah. Osrednje države so izgubile okoli štiri milijone mrtvih in beležijo skoro sedem milijonov ranjencev. Tu pa so ševeda vštete le zgube redne vojne, ne pa tudi oni milijoni mrtvecev iz zaledja, ki jih je odnesla s sveta kuga, lakota in tuberkuloza. Nekdanji sovražniki pa so v tem še na slabšem: smrt je pokosila šest milijonov uniformirancev ranjenih pa je bilo 12 do 14 milijonov vojakov. Šele takrat, če bi se dali vsi bilijoni raztresenih človeških kosti in vsa množina prelite krvi izraziti kot zguba v valuti — bi imeli res pregledno in popolno sliko o haraču, ki ga je zahtevala svetovna vojna od vesoljnega človeštva.

»Bulletinu za knjigarstvo« objavlja Nemeč Span zanimivo statistiko o knjigarskem bogastvu vsega sveta. Možu je uspelo zbrati v svoj seznam 1038 največjih knjižnic civilizovanega sveta, ki obsegajo 180 milijonov knjig. Na Evropo odpade 669 bibliotek s 120 milijoni knjig na Severno Ameriko 314 knjižnic s 54 milijoni zvezkov, na Južno in Srednjo Ameriko 22 knjižnic z dobrim milijonom knjig in na Afriko troje knjižnic z 200.000 knjig. V Evropi sami imajo Nemčija 29 in pol milijona knjig, Francija 20 milijonov, Anglija 17 milijonov, Italija 13 milijonov, Avstrija 5 milijonov, Belgija 3 milijone ter po nekaj manj Poljska in Španija.

Kulturni filmi v Mariboru

V »Mariborer Zeitung« se je začela zanimiva debata o prirejanju kulturnih filmov v Mariboru. Razveseljivo je dejstvo, da se že javno izraža želja po kulturnih filmih. Ta želja pa je najboljša izpričevalo za Zvezo kulturnih društev, ki prireja kulturne filme že od leta 1926. in je dosedaj nudila mariborskemu občinstvu vsako leto serijo prav odličnih kulturnih filmov. Do omenimo le nekaj: Zvezdno nebo, Svica, Sveta gora, Otoki Fidži, Pragozd ob Amaconki, Robinson, Mehika, INRI, Napoleon. Svetovna vojna, in v letošnjem letu najlepše filme, kar ste jih kdaj videli: Narava in ljubezen in Wings. Poleg teh prvovrstnih in izredno dragih kulturnih filmov spominjamo še na Ekspedicijo na severni tečaj, vodič Milak in na več otroških pravljic. Za te filme se je poslužila Zveza Grajskega kina in kina Union, ker sta najbolj primerna in priljubljena; poskusila je parkrat tudi v kino Apolo, ali vedno brez uspeha, četudi je bil program enako dober kakor v drugih dveh kinih. V kino Apolo ni prihajalo nikdar dosti ljudi, pa naj je igral v njem kdorkoli ali karkoli, izjeme to le potrjujejo. Zakaj tako, nam je vsem, ki se bavimo s prirejanjem filmskih predstav, nejasno.

S tem pa sem se dotaknil glavnega vprašanja: Kje naj bi se kulturni filmi predvajali? Kdo naj jih predvaja, to ni nikako vprašanje več. Ako jih Zveza kulturnih društev, ki je, obče znano, važna kulturna institucija, uspešno prireja že tri leta, jih bo vsekakor prirejala tudi še dalje. Isto velja za Prosvetno Zvezo. To sta danes kulturni instituciji tu ob meji, ki sta edini zmogni, da dasta pravo bazo za ustanovitve Ljudske visoke šole, kakor jo pojmujejo v Nemčiji ali na Danskem. Prirejanje kulturnih filmov pa ima z Ljudsko univerzo le toliko skupnega kakor z vsako drugo ustanovo, ki prireja kulturne filme. Namen kulturnih filmov namreč ni pridobivanje denarja. Ako bi Zveza kulturnih društev samo iz tega namena prirejala kulturne filme, bi to že davno opustila, ker je doživela pri nekaterih filmih efektivno izgubo, ko se na velike stroške in trud in žrtve niti misliti ni dalo. Ali treba je vztrajati, in če drugega uspeha ne more zaznamovati Zveza kulturnih društev, je vsaj ta, da se začne javna debata o potrebi kulturnih filmov.

Zveza kulturnih društev v Mariboru prireja prav te dni nov kulturni in zelo aktualni film: **Kako se ubranimo spolnih bolezni...** z uvodno ilustracijo dr. Matjašiča. Ta film predvaja Zveza v kinu Union danes v ponedeljek, torek, sredo vsakokrat ob polsedmih in poldevetih zvečer. Oglejte si letake, ker so predavanja ločena za gospe in gospode. — Omejil sem se na kulturne filme, ker šolski filmi so poglavje zase.

Jazz in revolverski strelji

Jazz-godba je v Parizu še vedno najpriljubljenejša. Vse večje restavracije in kavarne so polne črncev, ki se z gibanjem in previjanjem vsega telesa poglabljajo v umetnost naporenega in divjega ritma tropske muzike. Nedavno pa je prišlo med sicer mirnimi črnci, ki so prišli iz Amerike del Evrope dobrote svoje kulture, do konflikta radi kvalitete in glasbenih talentov. Ker gibčnost in prožnost njihovih teles ni zalegla za popoln obračun, sta potegnili revolverje in od dala drug na drugega več strelav, ne da bi se zadela. Pogodila pa sta tri pasante in zadeva je prišla pred sodišče. Zgovorniki so sicer poveljevali glasbo, toda sodniki so ugotovili, da je bil filmski prizor dostojen le »divjega zapada« radi česar si bosta morala črnca izbruh tropeske vročine v 15 mesečnem zaporu temeljito ohladiti.

Za člana Vodnikove družbe

se lahko vpišete pri glavnem poverjeništvu za Maribor v knjigarni Tiskovne zadruge na Aleksandrovi cesti 13. U

Sport

Patrolni tek na Pohorju

Včeraj je zimsko sportni odsek SPD Maribor priredil na Pohorju zanimiv patrolni tek, katerega se je udeležilo poleg članov prireditelja tudi članstvo ISSK Maribora in smučarji-častniki.

Start je bil pri Ruški koči, dočim je bil cilj pri Mariborski, kjer se je zbralo mnogo sportnikov in odličnih planincev.

Na osem kilometrov dolgi progi so sigurno zmagali bratje Dolinški, ki so sedem minut pred oficirsko patrolo privzeli v cilj. Na tretje mesto se je plasirala druga skupina SPD. Patrola ISSK Maribora, ki bi lahko dosegla drugo mesto, je bila diskvalificirana, ker je bil časovni presledek med posamezniki večji od 30 sekund. Pri senjorjih je izid tekovanja sledeči:

1. Mirko, Pavel in Jože Dolinšek,
2. častniki Džamonja, Ogorelec in Novak,
3. Pinter, Barbier, Neuman

Pri tekovanju juniorjev je zmagala skupina:

1. Šoštarč, Kos in Fürst.
2. Skapič Boris, Fregl in Korenčan.
3. Kožuh, Seršen in Horaček.

Končno je prireditelj razpisal tudi tekovanje mešanih skupin, ki jih je med prijavljenimi tekmovalci določil žreb. Prvo mesto si je zagotovila skupina Golubovič, Bureš in Dolinšek; drugo Storch, Samide, Čerin; tretjo Robnik, Juvan, Sket. Sledila je skupina: Hribar, dr. Sekula in Forstnerič. Tekmovanje mešanih skupin je nudilo številnim udeležencem poslednje zimsko-sportne prireditve v letošnji sezoni, mnogo razvedrila.

Po zaključenih tekovanjih se je pri Mariborski koči vršila razdelitev daril in diplom.

Prireditve je kljub južnemu vremenu sijajno uspela in ponovno dokazala, da se je zimski sport v Mariboru in okolici popolnoma udomačil.

Za brezhiben potek prireditve, ki je bila prva te vrste v Mariboru, gre zahvala akcijskemu odboru, ki je pod predstvom načelnika SPD v Mariboru g. dr. Senjorja v podrobnosti izvedel priprave in tekovanje, ki je končalo v splošno zadovoljstvo tekmovalcev in gledalcev.

Damski sport

Veliko zanimanje za hazeno, lahko atletiko in telovadbo.

Včeraj se je vršil v »Jadrano« šestanek članic ISSK Maribora, ki je dokazal, da vlada za damsko sporte izredno zanimanje. Sestanka se je udeležilo okrog trideset bivših članic in novink, ki se nameravajo v letošnji sezoni udeleževati v sportu.

Na sestanku so bile formirane tri kompletne družine s potrebnimi rezervami. Dalje je bila določena tudi skupina, ki se bo pretežno bavila z damsko lahko atletiko, veliko pa je bilo tudi zanimanje za ritmične vaje, ki jih bo vodila gđ. Pečnikova. Ritmične vaje, ki bi naj zagotavljale sportistkam prožnost in potrebno spretnost, so obvezne za vse članice in se pričnejo v petek 15. t. m. ob 18. v Gosposki ulici št. 56.

Državni prvak — prva družina ISSK Maribora — stoji letos pred težavnimi nalogami. Ob binkoštih se bo vršil dvomach med Češkoslovaško in Jugoslavijsko. Družina »Maribora« bo kompletno zastopala barve naše države v hazeni, razen tega je prva družina tik pred turnejo po naši državi. Gostovala bo v Beogradu in drugih srbskih mestih, dočim bosta rezervni dužini tekmovali doma in bližnji okolici.

Nadejati se je torej v prihodnji sezoni izredne živahnosti v damskem sportu. Veliko zanimanje in številni naraščaj pa sta za ISSK Maribor najboljše jamstvo, da bo hazenski odsek še dolgo prvačil med ostalimi vodilnimi klubi v državi.

Skrivnosti naše zemlje

Oči naših znanstvenikov in učenjakov so uprte v vse mogoče smeri sveta in vesoljstva. Potapljači raziskujejo morsko dno, zarkoplovci krčarijo nad oblaki, tečajji so postali obljudeni, puščave ohlajajo z umetnimi sredstvi itd.

Bolj privlačne, kakor predeli naše zemlje, so skrivnosti vesoljstva, planetov, ki se premikajo v veliki oddaljenosti krog naše zemlje. Njim se zadnja desetletja posveča mnogo pozornosti, kakor da smo na tleh, ki jih teptamo, že popolnoma domači. Vendar temu ni tako. Celo največji učenjaki že leta in leta rešujejo najrazličnejše zagonetke našega planeta. Zaenkrat niti ni definitivno določena oblika naše zemlje. Domneva se, da meri polmer 6371 km, čeprav je znano, da je med polarnim in ekvatorialnim polmerom okrog 21 km razlike. Tudi atmosfera je še vedno uganka, o kateri se sumi, da je 900 km visoka. Najbolj zagonetna pa je notranjost našega planeta. Geologi so proučili le neznatno tanko plast mrene skorje, dočim so globine docela neraziskane, kajti človeku je z vsemi sredstvi moderne tehnike uspelo prodreti le 2400 metrov globoko. Čeprav je prodiranje v večje zemeljske globine nemogoče, radi pomanjkanja zraka, radi naraščajoče vročine, radi strupenih plinov itd., so znanstveniki vendar zbrali dokaj podatkov, na podlagi katerih je mogoče reševati nekatere probleme zemeljske notranjosti. Fizikati so celo ugotovili točno težo zemlje. Kubični centimeter zemeljskih substanc je težak 5.530 gramov, dočim bi jedro našega planeta tehtalo približno ravno toliko kot železo. Trda zemeljska skorja je najbrž debela le 70—100 km, nato sledi 1500 km debela tekoča plast, ki sestoji večinoma iz silicija, ki je hrana vseh vulkanov. Pod tekočo plastjo silicija se nahaja plast, ki sestoji po večini iz železa in niklja. Čim bolj se plasti približujejo središču zemlje, tem bolj so ragrete in dosežajo prav visoko temperaturo — več tisoč stopinj.

Slabo poznamo našo rodno grudo. Vsa je še zastrita s skrivnostmi in zagonetkami in vendar s nekaterimi učenjaki že davno upri pogled v privlačnosti vsega: na Venero, Mars, Saturn in luno. Zdi se, da bi tudi v znanosti moral veljati Sokratov izrek:

»Spoznaj najprej samega sebe.«

Broleks, najnovejša rastlina

Na Angleškem so pred leti pričeli gojiti dveleino rastlino, ki je plod vrste križanj z različnimi rastlinami. Krstili so jo z imenom »Broleks«. Komaj je rastlinstvo obogatelo za novo biljko, že je »Broleks« postala znamenita zel, ki obeta donati celokupnemu svetovnemu gospodarstvu mnogo koristi.

Broleks dobi po 18 mesecih v steblih krepke niti, ki izvrstno služijo za tkivo. Razen tega daje rastlina celulozo za proizvodnjo papirja in seme za živalsko hrano.

Čeprav ima rastlina precej sorodnosti s tropskimi travami, vendar uspeva v zmernem pasu in celo v zapadni Angliji. Broleks se hitro razvija, kot vsi poljedelski posevki, treba pa ga je skrbno čistiti in odstranjevati plevel. V 15.—18. mesecu doseže višino treh metrov, steblo pa so debela 20—25 cm. Deblo je ravno in poganja široke liste, ki imajo obliko palhljače. Ko listi odpadejo, zrastejo točno na mestu starih nov. Kadar pa je rastlina visoka nad dva metra, poganja vejice z drobnimi listjem in cvetovjem. Pod osutim cvetjem pa dozori seme v obliki grozdčev.

Industrijski strokovnjaki so proučili celulozo, ki jo daje broleks, ravnotako tudi niti in seme, ter ugotovili, da je rastlina stabilna, to se pravi, da niti pri presajanju niti pri ponovnem zaporednem sajenju ne zgubi karakterističnih lastnosti.

Strokovnjaki so tudi ugotovili, da da sleherni oral, zasajen z broleksom, 3039 kg celuloze (tona 15 šilingov), seme istih rastlin je vredno devet angleških funtov, najdargocenejše pa so niti rastline, ki se uporabljajo za tkanje.

Industrija, obrt in trgovina so torej obogatele za nov produkt, katerega predelava jim bo donajala bogat zaslužek.

Amerikanci, mojstri v statistikah, niso pozabili kina, ki jim je najljubša zabava in razvedrilo. Uradno so ugotovili, da imajo Združene države 20.500 kinogledališč. V filmski industriji tičita dve milijardi dolarjev, zaposlenih pa je 235.000 igralcev in nastavljencev. V enem letu predvajajo podjetja 10 in pol milijonov predstav, posetniki in ljubitelji kina pa znošijo v blagajne 800 milijonov dolarjev za vstopnine.

Mihail Zevaco

Beneška ljubimca

Zgodovinski roman iz starih Benetk 28

Kadar je prišel iz svoje luknje, pokrit s prstjo in prahom, z obrazom kakor divjak, je bil ves podoben živali iz prazgodovinskih časov, napol človeku, napol zveri.

Kosi vrča, ki so mu služili za orodje, so bili že zdavnaj porabljeni. Toda čim je njegovo delo napredovalo, je zadel v prsti na vsakovrstne kosce kremenja in drugačnega kamenja, ki jih je zbiral in urejal ter se posluževal tega za dleto, drugega za kladivo, in tako dalje.

Čim je prihajal više, je delal v svojem rovu zaseke, kamor je postavljali noge. Tako je stal pri delu po cele ure, dolbeč nad svojo glavo in naslonjen s stopali in s koleno, podoben bajni podzemeljski živali.

Nekega dne, ko je praskal nad seboj, se je njegov kremen dotaknil nečesa trdega, kar ni bilo niti prst, niti malta... Izprva je menil, da je zadel ob kak velik kamen, kakršnih je bil našel že več, in je grebel dalje. Toda čim več je odgrebel, tem širji je bil ta kamen. Ves dan je grebel Roland okrog njega.

Drugi dan je nadaljeval svoje delo, in po več urah se mu je razodela rešnica v vsej strahotnosti:

Ta kamen je bila široka tlakova plošča, in okrog nje so se nahajale druge. Nesrečnež je zavzdihnil v nezrekljivem obupu: njegov rov se je končaval pod drugo, jetniško celico!

Roland se je počasi vrnil iz svojega rova, ki je bil takrat okroglo petintrideset čevljev visok. Legel je na tla svoje ječe, zakril si glavo z rokami, ter poizkusil premisliti svoj položaj.

Prvi napor krepkih značajev je, da ukrote obup in uravnajo svoje misli. Kakor hitro je popravljena notranja nesreča, je mogoče popraviti tudi zunanjo.

V Rolandu se je vršila kriza, podobna tisti, ko je trepetaje od groze premagal in zatrl svojo blaznost. V življenju nekaterih ljudi nahajamo neurja, ki se napravljajo in razsipajo z isto silnostjo, duša pa se pred

njim potuhne, čakajoč udarca, ki jo ima streti pod seboj.

Dva dni je Roland strmel pred mislijo, da je bilo njegovo orjaško, z mravljično pridnostjo dovršeno delo zaman, da bo moral pričeti vse iznova, grebsti še leta in leta, in zadirati svoje nohte v kamenje, dokler mu roke sploh ne odreko pokorščine...

»Toda kako sem mogel dospeti semkaj? Kako se je zgodilo, da sem se zmotil?«

To vprašanje si je zastavil tisočkrat, z zamolklim rohnenjem, ki je bilo zdaj njegov jok.

Nato ga je mahoma obšla neodoljiva želja, da bi dvignil to ploščo, stopil v to novo ječo, videl še ta drugi grob!... In nato — kdo ve?... Morda najde tam gori pot do svobode, do življenja!

Tekel je v rov, povzpel se na vrh in pričel praskati malto okrog plošče. Od časa do časa je prenehal, uprl se z ramami ob ploščo in jo poizkusil dvigniti. In tako je bil v noči podoben fitanski karlatidi, ki podpira podirajoči se svet.

Ko je dvanaestič poizkusil, se je plošča dvignila.

Roland je pomolel glavo skozi odprtino, in njegove oči so se srečale v prvem trenotku s pogledom človeka, ki se je preplašen in osupel upiral vanj!

Roland je stiskal med zobmi dolg kremen, ki mu je bil dal po malem obliko bodala.

Z eno ramo je odrival ploščo, z drugo roko pa je zagrabil svoj kremen, s trdnim namenom, da ubije onega drugega, ali pa, da bo sam ubit!...

XV.

Celica obsojenih na smrt.

Z naglo kretnjo se je Roland osvobodil, spustil ploščo nazaj ter se postavil pred človeka, ki ga je gledal, en da bi črnil in se ganil, bedast od osuplosti in kakor pribit na mestu.

»Kdo ste? je zarenčal Roland s hripavim glasom.«

Mož mu ni odgovoril takoj. Bil je divjega obraza, goste, dolge in razmršene brade in čudnih oči, v katerih je odsevala divjost in plahost obenem...

Globoko je zavzdihnil in odgovoril naposled:

»Jetnik sem...«

Rolandovo lice se je takoj umirilo. Z napeto radovednostjo je pogledal to človeško bitje, ki ni bilo niti sodnik, niti krvnik, niti ječar, nego jetnik, kakor on sam — morda celo mučenik, kaor on sam. In zapazil je, da tudi njemu cunje jedva zakrivajo, nagoto. Slabe dokolenice, že vse razcapane, in ostanki nekakšnega jopiča so tvorili vso njegovo obleko.

»Kako dolgo ste že tu?« je povzel iznova.

Ne vem... nič več ne vem, kako dolgo!... je odgovoril neznanec z mrkim glasom, ki je bil krotek in surov obenem.

Roland je začutil, kako se mu grlo stiska od tesnobe. Nepopisna razburjenost ga je popadla: spoznal je njegov prijatelj, skoraj brat njegov!

strašni bedi tega nesrečnika je meril svojo lastno bedo.

In s prijaznostjo, skoraj z veseljem mu je pomolil roko.

Ta človek — morda bolje rečeno, ta zver — v katerem se je zdela, da s poslednjim naporom jedva še plapolja plamenček razuma, je bil njemu sličen — bil je njegov prijatelj, skoraj brat njegov!

Toda mož se je prestrašen odmaknil.

»Jetnik sem, kakor vi, je dejal Roland s čudno mehko trpel sem in trpim, kakor vi trpite. Kdorkoli ste, najino trpljenje je podobno v tem trenotku, in našine muke so sestre... Ali se nočete pobratiti z menoj, s tem, da mi podaste roko?«

»Ali veste, kdo sem? je odgovoril neznanec z divjim glasom. Zdi se, da sem velik zločinec, pred katerim se mora zgrazati vsak pošten človek. Ropal in ubijal sem, storil sem mnogo zločinov. Ko sem še živel na zemlji, so se me bali vsi ljudje. Trepetali in bežali so pred menoj. In tukaj gledajo celo ječarji name kakor na tigra. Samo z bodalom v roki stopajo v to ječo. Povem vam, da sem zakrknjen razbojnik, prokleto bitje in izvržen človek. Vi imate še morda koga, ki vas objokuje. Jaz nimam niti očeta, niti matere, niti brata, nobene rodbine, nobenih prijateljev — izkratka, žive duše nimam na svetu. Ako plakam, ako mi muke izvablajo krike in lhtenje, ako sem lačen, žejen, ako me tare mraz, nihče ne ve za to, nihče se ne vznemirja.

Mali oglasi, ki služijo v posredovanju in obojestrani nameni objavitelja: vsaka beseda 30 p, najmanjši znesek 10 p.

Mali oglasi

Zemlja, doplačanje in ogled trgovskega ali robljenega znanja: vsaka beseda 50 p, najmanjši znesek 10 p.

Kupim

dobro ohranjeno malo ledenico in železni štedilnik. Naslov pove uprava lista. 519

Učenko

za šivanje perila sprejme atelje Rupnik, Maribor, Slovenska ul. 20. 481

Konjsko opremo

od navadne do najfinejše, dežne ponjave za konje in vozove, v vsaki velikosti nudi Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova 13. 330

Oficirska uniforma

iz prvovrstnega blaga, parkrat rabljena, poceni na prodaj. Vprašati: Meljska cesta 28, pritrilje desno. 522

Prazno sobo

oddam. Ribarič, Aleksandrova ul. 151. Krčevina. 523

Zgubil sem

od Tattenbachove preko Gosposke do Slovenske ulice zlato uro. Poštenega najditelja naprošam, da jo odda proti nagradi pri policijskem komisariatu. 520

Stanovanje,

2 sobi in kuhinje, event. tudi večjo sobo in kuhinjo, išče mala mirna družina s 1. aprilom. Stanovanje naj bi bilo v bližini mesta. Plača najemnine za pol leta naprej. M. Likof, Studenci, Kralj Matjaževa ul. 36. 516

Brivskega pomočnika

ki zna dobro striči bubi glavice sprejme brivski salon Mrakič, Maribor, Cankarjeva ul. 1. 526

Miren zakonski par brez otrok

išče stanovanje sobo in kuhinjo ali večjo sobo s štedilnikom v bližini glavnega kolodvora, ali na Meljski, Sodni, Tattenbachovi, Mlinski, Cvetlični, Prešernovi, Slovenski, Vetrinski, Vrazovi, ali Tomšičevem drevoredu. Pisane ponudbe naj se pošljejo na upravo »Večernika« pod šifro »Frid. Než...« U

Odda se

lepa, čista, solična, mobilirana soba s separatnim vodom in električno razsvetljavo. Magdalenska ulica 50. 505

Iščem varuhinjo

k letni deklici brez stanovanja in hrane. Naslov pove uprava »Večernika«. 521

Sobo in črkostikanje

izvršuje po ceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ul. 2. 2281

Pristno dalmatinsko vino

čez ulico, liter à Din 8, dobite v Cafovi ulici 7, dvorišče, kino »Union«. 524

Iščem stanovanje

2-3 sob, če mogoče s koščkom vrta. Ponudbe pod »V. M. J.« na upravo lista. 501

Ia gonilne jermene

za mline, žage in tovarne v vsaki šlini dobavljajo in ima v zalogi po najnižji dnevni ceni Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova c. 13. 328

Nacrti lesenih hiš

dobijo interesi po pogojih februar-ske številke »Domacija« pri kred. in stavbni zadrugi »Mojmir«, Maribor, Koroska cesta. 10. 491

Električne inštalacije

popravila, svetilke, likalnike, motorje, aparate, elektro blago po konkurenčni ceni pri Ilič & Tichy, Maribor, Slovenska ulica 16. 117



Umrl je sin in brat

Emil Marinič

dne 6. marca v vojaški bolnici v Petrovaradinu.

Pogreb se je vršil istotam 8. marca. Maribor, dne 11. marca 1929.

Rodbina Marinič.

515

Tavčarjevih zbranih spisov

tretji zvezek

je pravkar izšel. Naročite ga takoj v Mariboru v knjigarni

Tisk. zadruga, Aleksandrova 13

2483

Pristno slivovko, droženko, brinjevec, konjak, rum, vse vrste likerjev, sadnih sokov, špirita, vinskega kisa, ezenčnega kisa, čaj v zavitkih in odprt. Glavna zaloga oranžade, limonade, konjaka itd. od trdke »Patria«. Zagreb.

JAKOB PERHAVEC. MARIBOR. GOSPOSKA ULICA 19

Na drobno!

TOVARNA ZA IZDELOVANJE LIKERJEV, DEZERTNIH VIN IN SIRUPOV.

Na debelo!